

LUČATÍNSKE

25. jún 2009 ročník III. / číslo 2

zdarma do každej domácnosti

ZVESTI

Príhovor

Vážení spoluobčania,

tento rok bude v Lučatíne slávnostnejší ako po iné roky. Budeme totiž oslavovať 585. výročie prvej písomnej zmienky o našej obci. Preto ma veľmi potešili aktivity klubov a občanov, ktorí chcú prispieť k jej skrášleniu.

Vážim si úsilie členov tunajšieho klubu dôchodcov, ktorí z vlastnej iniciatívy pohrabali a vyčistili miestny cintorín a zúčastňujú sa aj na iných aktivitách. Tiež snahu hasičov, ktorí v Kutine vybudovali v rámci brigády odvodňovací kanál pri prvom mostíku, čím sme usporili značné finančné náklady. Aktívna je aj hodnotiaca komisia súťaže o najkrajšie okno, balkón a predzáhradku, ktorej výsledky nie sú síce viditeľné, ale pracuje pribežne a stále.

V sobotu 13. júna 2009 sa v našej obci uskutočnila okresná hasičská súťaž „Plameň“ pre mladých hasičov. Jeden zo zástupcov okresného výboru sa pochvalne vyjadril k úprave a udržiavaniu futbalového ihriska. Na údržbu a doslova „vyšperkovaní“ ihriska je tiež potrebná aktivita a zapojenie človeka. Všetci viete, o kom píšem, preto ho nemusím ani menovať. S tým by ani nesúhlasil.

Ďakujem všetkým, ktorí svojou príkladnou prácou a nápadmi skrášľujú a spríjemňujú život nám, ale aj návštevníkom našej obce. Na druhej strane sú však medzi nami občania, ktorí svojou „aktivitou“ znepríjemňujú život ostatným. Napríklad chodia venčiť psov tam, kde majú ľudia zasiat hriadky zeleniny, po ktorých pes pobehá, poláme priesady a na upozornenie majiteľa psa zareagujú agresívne, namiesto toho, aby sa ospravedlnili.

Keďže sa blíži čas oddychu a dovoleníek, všetkým Vám prajem príjemné prežitie voľných chvíľ a deťom pekné prázdninové dni, najmä bez úrazov.

Marián Píši, starosta obce

Naši hasiči opäť zabodovali

Lučatín sa počtom obyvateľov radí medzi menšie obce, ale z pohľadu účasti na súťažiach patríme medzi najaktívnejšie dobrovoľné hasičské zbory.

Tento súťažný rok sa začal pre nás hasičov v nedeľu 7. júna okresnou súťažou v Selciach v súťažných disciplínach: Požiarový útok s vodou a štafeta. Na štart sa postavili dve družstvá z Lučatína. Muži vo svojej kategórii obsadili 3. miesto. Súťažili v zložení Zobola Peter, Lupták Martin, Chovan Michal, Turčan Miroslav, Matyáš Marek, Kubečko Martin, Gebauer Roman, Hraško Peter, Dvorský Rudolf. Dorastenci skončili na 2. mieste, Lučatín reprezentovali Šípka Peter, Kohút Andrej, Majer Patrik, Šišiak Aleš, Plžík Martin, Haviar Matej, Ďurčík Matúš, Fúdor Adam, Mrázik Miroslav.

• Muži v akcii...

V sobotu 13. júna sme za podpory tunajšieho obecného úradu, TJ Mladost' a sponzorov - Penzión Grajciar a RAUCH Marek Vojník - zorganizovali v Lučatíne okresné kolo mladých hasičov - PLAMEŇ, na ktorom nechýbali ani naši najmladší: Majerová Karina, Majling Miroslav, Chaban Jakub, Palčovič Lukáš, Selecký Dávid, Solárik Michal, Majer Filip, Vrbický Róbert, Svetlík Tomáš, Jackuliak Mário.

(Pokračovanie na 2. strane)

Čriepky z histórie našej obce

Život v čase vojnových konfliktov

V minulom čísle Lučatínskych zvestí sme spomínali na ťažké časy života v Lučatíne. Bolo na to dosť príčin. Zmienili sme sa o prírodných podmienkach, neúrode, rôznych živelných pohromách (ako povodne a požiare), ale aj o chorobách, všeobecnom útlaku panstva a hospodárskych krízach. Čo ešte mohlo okrem spomenutých udalostí zhoršovať život našich predkov? Boli to rôzne vojnové konflikty, ktoré neobišli ani Lučatín.

Po porážke Turkov pri Viedni v roku 1683 nastalo dlhé obdobie vnútorných rozporov, ktoré vyústilo do viacerých dlhodobých vojnových konfliktov a niektoré z nich mali charakter občianskych vojen. Tieto konflikty sa odohrávali sčasti aj na

území stredného Slovenska. Ľupčianske panstvo a bohaté mesto Ľubietová sa na niektorých z týchto konfliktov aj priamo zúčastňovali. V jednotlivých prípadoch stáli raz na jednej raz na druhej strane barikád.

(Pokračovanie na 2. strane)

Zo života klubu dôchodcov

„Máme otvorené oči a srdcia“

Vzhľadom na to, že sa stretávame so skeptickými názormi niektorých našich spoluobčanov na našu činnosť, radi by sme upozornili na potrebu obhajovať záujmy dôchodcov. Chceme sa prezentovať predovšetkým tým, v ktorých oblastiach sa usilujeme podporovať našu obec.

Dovoľte, aby sme sa predstavili. Naša prvá brigáda, resp. „brigádika“ bola na jar a sústredila sa na očistu Železničnej stanice Lučatín po prvej kosbe trávy. No nebola to len tráva, ale aj smeti okolo budovy stanice. Ako bodku za čistením sme pod prístrešok umiestnili provizórnu nádobu na smeti. Dúfame, že je neprehliadnuteľná a bude použitá. Ďalšiu brigádu sme zorganizovali na miestnom cintoríne, na ktorej sa zúčastnilo 25 seniorov. Neobišli sme ani kultúru. Navštívili sme festival divadelných javiskových hier v Medzibrode, kde sme strávili pekný a humorný podvečer. Ďakujeme za ponuku organizátorom.

A čo na záver? V marci sme začali so stretnutiami dôchodkýň v pohybovej kultúre (vítaní sú aj muži). Cvičíme v tunajšej hasični, kde máme k dispozícii športové náčinie a hudbu. Ak príдете medzi nás, všetci ste srdečne vítaní. Každú stredu v mesiaci o 19.00 hodine. Nielen si zacvičíte, ale sa aj zasmejete a

urobíte si „fajfnit“ na tele a duši. Ďalšie pozvanie je na posledný piatok v mesiaci na 15.00 hodinu do miestnosti lekára na obecnom úrade, kde nás navštevuje masér a pomáha nám pri liečení ubolených (starých) chrbtových svalov a celej chrbtice. Cena za masáž je 6 Eur za pol hodiny. Záujemci sa môžu hlásiť u pani Kočanovej alebo pani Senkovej.

Asi je toho dosť, čo organizujeme. Aj napriek tomu nás oslovila poslankyňa s otázkou: „Čo ste Vy, dôchodcovia, urobili pre dedinu?“

Dôležité je, že máme otvorené oči a srdcia. Práca a húževnatosť patria medzi ľudské vlastnosti. Treba ich len správne použiť. A celkom na záver. Naše združenie seniorov touto cestou ďakuje všetkým za osobnú angažovanosť a ľudský prístup. Chceme pomáhať, len sa treba na nás obrátiť s dôverou. Radi podáme pomocnú ruku všetkým, ktorí to najviac potrebujú.

Zora Senková, Klub dôchodcov

POZVÁNKA

Kultúrna komisia
pri Obecnom úrade v Lučatíne
pri príležitosti Medzinárodného dňa
detí síce trochu oneskorene, ale pred-
sa, usporiada v **sobotu 27. júna 2009**

„Prechádzku rozprávkovým lesom“.

Pozývame všetky detičky v sprievode
rodičov aj starých rodičov. Zraz je
o **15.00 hodine** na dolnom konci pred
bývalým roľníckym družstvom.

Tešíme sa na stretnutie.

POĎAKOVANIE

V mene všetkých detí a rodičov
by sme sa chceli poďakovať obec-
nému úradu za pomoc pri úprave
školského dvora. Máme vynovený
kolotoč a tiež pieskovisko. Touto
cestou by sme chceli všetkých
poprosiť, aby nám neničili ko-
lotoč a pieskovisko. Veci majú
slúžiť všetkým a nie len rozjarenej
mládeži.

Ďakujeme!

Kolektív materskej školy

• Dorastenci s medailami.

Naši hasiči opäť zabodovali

(Dokončenie z 1. strany)

Súťažilo sa v troch disciplínach: Požiarny útok s vo-
dou, požiarny útok CTIF a štafeta, ktorú vďaka výbor-
nej diváckej kulise v domácom prostredí zvládli najlep-
šie. Keďže sme sa doma chceli ukázať v čo najlepšom
svetle, druhé miesto nesplnilo naše očakávania. Aj
keď nám všetkým prvé miesta ušli takpovediac o chl-
p (muži, dorast a deti), veríme, že medailové umiestnenia
nás vyburcujú k ešte lepším výkonom. Touto cestou by
sme sa radi poďakovali členom súťažných družstiev za
vzornú reprezentáciu hasičov ako aj obce.

Výbor DHZ Lučatín

Život v čase vojnových konfliktov

(Dokončenie z 1. strany)

V Ľubietovej napríklad vyrábali a
dodávali zbrane pre bojujúce vojsko.
Lučatín bol obvyčajne v strede záujmu
bojujúcich strán. A vojaci veru brali, čo
kde videli a nemali ohľad na chudob-
ných občanov.

Takto naši predkovia prežívali raz
viac, inokedy menej a pretrpeli aj na-
sledujúce stavovské povstania: Štefana
Bočkaja (r.1604 - r.1606), Gabriela Bet-
lena (r.1619 - r.1626), povstanie Wesse-
leniho (r.1671), ktorého strediskom bol
Ľupčiansky hrad (povstanie bolo prezra-

dené a jeho prívrženci boli kruto potres-
taní), Imricha Tókóliho (r.1678 - r.1685),
Františka II. Rákociho (r.1703 - r.1711),
ktorého podporovala Ľubietová. V roku
1699 bol v Lučatíne veľký požiar, pri
ktorom zorelo 18 domov. Zapríčinil ho
cisársky vojak, ktorý fajčil fajku v sene.

Revolučné roky viažúce sa s rokom
1848 tiež zasiahli do života našich pred-
kov. V Ľubietovej a v Slovenskej Ľupči
bolo umiestneného veľa cisárskeho vojs-
ka, ktoré bolo treba zásobovať a ubyto-
vať. Veľká bitka sa odohrala v miestach
medzi Lučatínom a Medzibrodcom povy-

še mosta 7. februára roku 1849. Ustu-
pujúci honvédi (príslušníci maďarskej
revolučnej armády) podpálili most cez
Hron. Ľubietovci vytvorili proti hon-
védom domobranu, aby sa nedostali do
Ľubietovej, ešte aj cestu v doline úplne
zatarasili zoťatými stromami. Časté boli
aj územné spory medzi Ľupčianskym
panstvom, Ľubietovou a Breznom.
Hlboké rozpory zanechali náboženské
trenice. Po okolitých horách sa potu-
lovali nielen zbojníci, ale aj príslušníci
porazených povstaleckých vojsk, ktorí
nič nemali a chceli tiež prežiť.

(Pokračovanie v budúcom čísle)

Zdenko Filip

Lučatínske záhradky, balkóny a okná rozkvitnajú do krásy

Pre šikovné ruky a potešenie

V našej dedine prvýkrát prebieha súťaž o najkrajšiu záhradku, balkón a okno. Bol to veľmi dobrý nápad. Ukázalo sa, koľko krásy dokážu ľudia okolo seba vytvoriť. Škoda pre okoloidúcich je len v tom, že nie všetko môžu vidieť. Určite sú pekne upravené dvory, niektoré sú dokonca nádherné, ale dohoda je jasná, hodnotiť sa bude len to, čo vidieť zvonka.

Chceme, aby Lučatín kvitol nielen od jari do jesene, ale aby záhradky a okolie domov bolo pekné a zaujímavé po celý rok. Veľa z nás už má posadené trvácne zelené rastliny, napríklad neopadavý brečtan. Niekde vidieť aj panašované druhy s rôznymi farbami listov, ktoré sa dobre dopĺňajú s ťahavým paviničom, v jeseni so žiariacimi červenými listami. Nebojte sa ťahať tieto liany po múroch domov. Angličania to robia už storočia a tak chránia svoje domy od vlhkosti, lebo brečtan a pavinič ju vysajú zo steny.

Ďalšími celoročnými rastlinami na obdivovanie sú ozdobné trávy a, samozrejme, kríky. Tie už potrebujú viac priestoru, ale väčšina záhrad to umožňuje. Veľa kríkov je pekných na jar začiatkom leta, ale existuje viac druhov neopadavých, ktoré sú krásne aj v zime. Mahónia rozkvitne žltými strapcami kvetov a žiari aj cez zimu, tak isto cez zimu a rôzne druhy skalníkov. Len si treba vybrať. Všimla som si, že u nás v Lučatíne je ich už dosť, tak je

na čo sa pozeráť. Z krušpánu (buxusu) si viacerí vypestovali živé ploty a vytvarovali rôzne tvary. Ale aj brečtan môžeme pekne tvarovať a pomocou drôtov z neho môžu vzniknúť rôzne rozprávkové bytosti, ktoré budú zdobiť vašu záhradu. Najprv ho začnete pestovať v kvetináči a po čase môžete vysadiť do záhrady. Ale môže zdobiť aj terasu alebo balkón, dokonca aj v zime.

Rozmnožiť a vypestovať rôzne kríky si môžete aj teraz. Je na to vhodný čas. Ostrihané kríky použijeme ako materiál na sadenie. Nesmieme zabúdať na jedno pravidlo, čo je drevnaté (kríky), množí sa z drevnatých odrezkov, nie z mladých pružných konárikov. Drevnatý konárik nastrojíme na dĺžku 10-15 cm, listy odstránime a ponoríme na 48 hodín do vody. Potom ho zasadíme do zeme v

kvetináči alebo debničke. Niektoré kríky zakorenia v priebehu pol roka (napr. zlatý dážď), niektorým to trvá aj dva-tri roky. Mladé kríčky potom vysadíme na trvalé miesto vo vhodný čas na jar alebo v jeseni.

Veľa ľudí sa nechá zlákať rôznymi cudzokrajnými rastlinami či drevinami. Výzerajú pekne, ale nie vždy sa im v našom prostredí po čase darí. Pokiaľ môžeme, dávajme prednosť tomu, čo je u nás prirodzené a čomu sa u nás dobre darí.

Ale leto je tu, tak nezapadnime kvetinky a kríky polievať, prihnojovať a odstrihovať odkvitnuté kvety. Ruže, muškáty, verbeny, petúnie či surfinie nepotrebujeme na semeno, tak ich nenechajme zbytočne vysemenovať sa. Kvety

budú tak dlhšie a krajšie kvitnúť. A aby pôda zbytočne nevysychala, môžeme ju zakryť kamienkami, kôrou, hoblinami, polinami a do črepníkov či debničiek dať mach alebo keramzit.

Prajem nám všetkým pekné leto a nech sú lučatínske rozkvitnuté a zelené záhradky, okná a balkóny potešením pre všetkých.

Magdaléna Fejková

Z histórie poľovníctva u nás

Chatka v Jánošovej útočiskom pre všetkých

Prvé poľovnícke združenie v našej obci vzniklo až po rokoch 1948 - 1949. Hranice revíru boli určené katastrom obce. Severná a južná časť. Brdo, Košťaliový vrch, Kút, Dráhy a južná časť Hrona, Horná a Dolná dolina, Kopaničky a časť Kopy, Bučie, Jánošová, Černochovo a Dolinka.

Iniciátormi založenia poľovníckeho spolku boli Jozef Turčan st., Jozef Filip st. a Teodor Mitterpach. Pri vybavovaní revíru a zakladaní poľovníckeho združenia pomáhal pán Stacho z Banskej Bystrice, ktorý sa stal členom združenia. Do združenia postupne pribúdali ďalší, napr. Jozef Auxt. ktorý sa usadil v našej obci, keď po prechode fronty bol ozbrojeným ochrancom dreveného mosta pred Ľubietovou a aj samotnej obce. Neskôršie sa medzi členov zaradili Jozef Muránsky st., Jozef Filip ml., správca školy pán Marothy, Ján Kliment z č. d. 1, ktorý sa vrátil z Ameriky.

Poľovačky na severnej strane sa uskutočňovali sporadicky, pretože počas vojny táto strana chotára bola obživovala nielen pre partizánov, ale aj utečencov, Židov a pod. Na južnej strane bol výskyt zveri väčší. Z tohto dôvodu sa poľovalo viac za Hronom. V prípade úspechu mladší zbehlí po ručný vozík, zvierala naložili a doviezli k Tivadárovi, ktorý býval najbližšie, a tam si ju rozdelili. Áut v dedine bolo málo, najmä v začiatkoch činnosti spolku. Iný dopravný prostriedok nemali. Mnohokrát si túto divinu delili na strelnom mieste a každý si svoj podiel niesol v ruksaku domov. Z každej poľovačky sa denne vracali do dediny. Ak na druhý deň bolo voľno a mali naplánovaný ďalší lov, znovu museli ísť peši do revíru. Z tohto dôvodu si v Jánošovej vybudovali zrubovú chatku z guľatiny, kde prespávali. Postupne chatku nevyužívali len poľovníci, ale aj občania na rôzne párty, kosci, ba aj mla-

dí, ktorí sa týždeň pred maturitou v lone krásnej prírody a v pokoji pripravovali na skúšky. Neskôršie však chatka bola podpálená.

V ďalších rokoch sa uskutočnila reorganizácia revírov a tak sa stalo, že lučatínski poľovníci aj s južným revírom boli začlenení k Poľovníckemu združeniu Slov. Ľupča. Už aj z toho dôvodu, že bolo založené Poľovnícke združenie Vážna Hradeľ a severná časť revíru bola zasa pričlenená k nemu. Do tohto nového revíru postupne prijímali aj poľovníkov z Lučatína. Vzhľadom na spomenutú reorganizáciu do istej miery územie na južnej strane Hrona bolo nielen navštevované poľovníkmi, ale aj občanmi Lučatína. V priebehu ďalších rokov lučatínski poľovníci a ich južné územie boli zaradení po reorganizácii do spoločnej organizácie so Slov. Ľupčou.

(Pokračovanie v budúcom čísle)

Ivan Bobok st.

V školských laviciach vážne i veselo

Posledné mesiace školského roka boli plné zaujímavých, zábavných, ale aj náučných podujatí. Postupne sme ich absolvovali v nasledovnom časovom slede:

Návšteva knižnice

V utorok 24. marca sme navštívili knižnicu Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici, v ktorej sme sa dozvedeli rôzne zaujímavosti o hudobných nástrojoch, ktoré sa používali v minulosti, a ktoré sa používajú dnes. Tiež sme si vypočuli rôzne hudobné nahrávky. Zo všetkých najviac nás upútali gitarové sóla. Po hudobných nástrojoch prišli na rad biblické príbehy o vzniku a tradíciách spojených s Veľkou nocou. Ako tieto tradície vznikli sme sa naučili už v škole, a tak nás teta v knižnici pochválila, ako veľa toho už vieme. Cestou domov sme sa trochu potúlali po meste a spokojní, už „veľkonočne“ naladení, sme sa vrátili do našej škôličky.

Veľká noc

S obrovskou chuťou sme sa pustili do prípravy veľkonočných sviatkov. Lepili sme, strihali, trhali, maľovali a zdobili veľkonočné kraslice, vyrábali veľkonočné ikebany, veľkonočné košíčky a s týmto všetkým sme sa, tak ako vlni, zúčastnili veľkonočnej burzy. Naši žiaci Barborka Mikušincová, Jakubko Mikušinec a Samko Hruška sa zhostili úloh predávajúcich, čo sa im podarilo na výbornú. Všetky naše výrobky predali, na čo sme všetci patrične hrdí. Touto cestou sa chceme veľmi pekne poďakovať všetkým, ktorým sa naše výrobky páčili a ktorí si ich aj kúpili. Po veľkonočných prázdninách sme sa s chuťou pustili do záverečného finišu v posledných týždňoch školského roka.

Jazdím, jazdiš, jazdíme...

Utorok 24. apríl bol pre nás zaujímavý a trochu netradičný. Na školskom dvore sme mali postavené dopravné ihrisko. Trénovali sme bezpečnú jazdu na bicykli cez križovatky a naše reakcie v dopravných situáciách. Ako správni cyklisti sme aj to zvládli perfektne.

„Lupčiansky čítarík“

Kedysi niekto múdry povedal: „Povedz mi, čo čítaš a ja ti poviem, kto si!“ Táto múdrosť dnes platí dvojnásobne. Dnes sa nám veľmi čítať nechce, veď máme televíziu, rozhlas, kino a počítače, od ktorých sa niektorí z nás veľmi ťažko odpútavajú. Lenže knihu nenahradí ani jedna z týchto vecí. U nás v škole našťastie

• Z konania prvých „olympijských“ hier v Lučatíne.

máme žiakov, ktorí čítajú radi a veľmi dobre. Tí najlepší sa každoročne zúčastňujú regionálnej súťaže v čítaní „Lupčiansky čítarík“, ktorá sa tento rok

konala dňa 30.4.2009. V sú-

ťaži bola hodnotená technika čítania a čitateľská gramotnosť. Za tretíakov sa na druhom mieste umiestnila Barborka Mikušincová. Štvrtákov reprezentoval Jakub Mikušinec,

tých mladších pripravili miniprednášky o stro-moch, ktoré sa nachádzajú v obci, o kvietkoch, ktoré by sme nemali trhať, pretože sú najkrajšie tam, kde rastú a o tom, ako chrániť prírodu. Na chvíľu sme všetci stíchli a započúvali sa do zvukov lesa a okolitej prírody. A počuli sme všeličo: spev rôznych vtáčikov, cvrlikanie cvrčkov, šumenie vetrika v korunách stromov. Je to naozaj veľmi príjemný pocit, škoda len, že tie krásne zvuky rušili motory vzdialených áut. Skúsťe niekedy aj vy len tak „vypnúť“ a započúvať sa do lesa. Uvidíte, že načerpáte veľa pozitívnej energie a možno sa budete na svet pozerat' z iného uhla.

Zo života školákov

ktorý sa umiestnil na prvom mieste. Obidvom im srdečne gratulujeme a želáme ešte veľa podobných úspechov.

Mamička, si moje všetko!

Opäť nadišiel krásny sviatok našich mamičiek a my sme sa s chuťou pustili do nacvičovania programu, do ktorého sme pripravili divadielko „Ako šlo vajce na vandrovkú“ a pásmo básní, piesní a krásnej hudby. Hoci náš program ohrozoval útok kiahní, nakoniec sme to zvládli a v nedeľu 17. mája sme s ním vystúpili v kultúrnom dome. Naším vystúpením sme poďakovali mamkám, mamičkám, mamulienkam, ale aj babkám, babičkám a babulienkam, za ich lásku, starostlivosť a obetavosť, ktorú nám každodenne venujú. Na záver každá mamička či babička dostala darčeky, ktoré sme vyrobili, veľký božtek na líčko a mocné objatie...

Prírodovedná vychádzka

Na druhý deň po vystúpení nám pani riaditeľka za odmenu dovolila, aby sme si vyučovací deň zorganizovali podľa svojich predstáv. Tak sme to teda využili a dali sa do práce. Rozhodli sme sa, že si spravíme prírodovednú vychádzku do okolia školy. Starší žiaci pre

Mlieko a my

V týždni od 19. mája sme sa zamerali na zvýšenú konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov. Vyhlásili sme súťaž o najlepšieho mliečného „supermana“, v ktorej sa na prvom mieste umiestnili dvaja chlapci: Jakub Mikušinec a Andrej Kováč. V tomto týždni sme si v školskom klube spoločne uvarili aj karamelovo-kakaový puding, ktorý všetkým veľmi chutil a nezostala po ňom ani stopa. Zdolali sme aj kopy jogurtov, ktoré nám kúpili naše pani učiteľky. Kiež by sme toľko mliečnych výrobkov spakali aj doma!

Medzinárodný deň detí

V pondelok 1. júna sme mali svoj deň. Tak ako väčšina detí na svete, aj my sme si ho užili. Najskôr sme navštívili múzeum v banskobystrickom Thurzovom dome. Privítala nás dvorná dáma, ktorá bola približne 500 rokov stará. Zrazu sme mali pocit, že žijeme v tej dobe. Uviedla nás totiž do siene, v ktorej boli brnenia a zbrane stredovekých rytierov. V tom období sa konali rôzne rytierske súboje, v ktorých sa bojovalo napríklad aj o srdcia dám. Takýto súboj si vyskúšali aj naši chlapci. Ich úlohou bolo čo najdlhšie udržať vo vystretej ruke asi päťkilogramový meč. Zvíťazil náš Miško Kašša, ktorý porazil žiaka z Čerína. Po „audiencii“ u kráľovnej nás dvorná dáma previedla ďalšími miestnosťami, kde sme mali možnosť spoznať, ako žili bohatí, ale i chudobní tej doby. (Pokračovanie na 7. strane)

Detstvo a mladosť v spomienkach nášho rodáka:

„Všade dobre, v Lučatíne najlepšie!“

Začnem bez úvodu, od začiatku, teda od môjho detstva a mladosti. Narodil som sa pred 68 rokmi v Lučatíne „u Galov“. Nielen ja, ale aj moji ďalší traja súrodenci sme sa narodili doma, mame asistovala pôrodná babka pani Karasková. Pre tých čo nevedia, v ktorom dome to bolo, hovorím, že povyše nás bývali „Gondovci“, a poniže „Štrenicerovci“. Vtedy mal skoro každý dom v obci meno po svojom staviteľovi či predchádzajúcom majiteľovi. Ak ešte stále nevie, kde ten dom stál (a stále už vynovený stojí), pridám ešte jednu informáciu. Pred domom bola

unikátna obecná studňa

s chýrnou vodou, ktorá sa z hĺbky ťahala vedrom zaveseným na reťazi a tá sa navíjala na drevenú osku pomocou veľkého kolesa. Pre nás deti to bola rarita a zábava, pre dospelých ľudí a zvieratá zdroj pitnej vody, pre počestných dobrá občerstvovacia stanica. Vodovody vtedy v obci neboli. Dnes už tam studňa nestojí, prameň je zasypaný, táto vzácnosť obci chýba.

Pred každým domom boli trávnaté priedomia, na ktorých rástli rôzne ovocné stromy - slivky, jablone, hrušky, drevené jahody (moruše) a i. Popri ceste tiekla odpadová povrchová voda z dvorov a striech domov kanálom popod cestu do Hrona. Ľudia tzv. garád museli čistiť, priedomia sa kosili a zametali. Vtedy ešte neboli asfaltové a kameninové chodníky ako dnes.

Dnes namiesto stromov stoja pred domami autá, trávnaté plochy sú bez kvetov, len kde tu ich zdobia okrasné rastliny a kvety, ktorých by mohlo byť viac, čo by potešilo nielen domácností, ale aj hostí.

Ako deti sme sa na ceste hrávali s loptami, v zime korčuľovali, áut bolo vtedy menej ako chodcov. Nepíšem to z nostalgie či žiaľu, len ako spomienku na zmeny, ktoré priniesol čas, lebo pokrok sa nedá zastaviť a ani súčasný stav nie je konečný.

Hrávali sme „marmany“

- hlinené guľôčky rôznej farby, ihriská pre ne boli na priedomiach, kde bol rovnejší terén. Na futbal sme mali lopty, ktoré boli ručne robené z látky, na hokej kvintové korčule na kľúčik, puky a hokejky sme si robili z dreva a krivých konárov. Korčuľovali sme sa na malom Hrôniku, futbal sme hrávali na starom ihrisku za Hronom. Vtedy sa ešte dalo chodiť cez drevený most, ktorý čas a Hron už odniesol do histórie. Ako chlapi sme strávili veľa voľného času na ihrisku. Hrávali sme „pálenú“ - jedno družstvo stálo v bráne a chytalo strely zo šesťnástky od súpera. Oblúbená bola aj „viktorica“, futbal na jednu bránu, ďalej hra na malé bránky označené tričkami, skalami

či prútmi... Aj v týchto skromných podmienkach vyrástli vtedy

v Lučatíne dobrí futbalisti.

Spomením aspoň dvoch svojich vrstovníkov, spolužiakov a spoluhráčov. Prvým bol Mirko Chovan, spolu sme hrávali v Lučatíne a v Slovenskej Ľupči, on potom hral I. ligu v Banskej Bystrici a Žiline. Hoci bol vrcholovým športovcom, po ťažkej chorobe veľmi mladý odišiel. Doteraz s jeho manželkou, spolužiačkou z gymnázia Martuškou zo Slovenskej Ľupče, na neho na maturitných stretnutiach v Banskej Bystrici pravidelne spomíname. Mirko bol najlepším futbalistom z Lučatina a celkom zaslúžene sa teraz v obci každý rok koná futbalový turnaj na jeho počesť. To je chvála pre obec a úcta k jej slávnomu rodákovi.

Druhý spolužiak bol Janko Bobák (alias Šiši). Aj ten hrával futbal v Lučatíne, bol síce malý postavou, ale veľký futbalovou technikou. Na neho mám aj mimofutbalové spomienky. Už ako učitelia sme spolu prežívali dovolenky - prázdniny na Brde. Ručne sme tam veľa rokov kosili a sušili 6 ha lúku a seno sme odovzdávali do JRD v Slovenskej Ľupči. Pomáhali nám pri tom aj naše rodiny a priatelia. Vtedy to bola forma legálnej ekonomickej aktivity ľudí, ktorí chceli mať viac ako pravidelný mesačný finančný príjem. Odvtedy ubehlo už 30 rokov, lúka na Brde teraz zarastá a devastuje sa.

Ako rodák z Lučatina som sa chcel domov vracat nielen na dovolenku. Keď sme si s manželkou stavali chatu v Kutíne, chodieval okolo stavby vtedy najstarší občan Lučatina

ujo Jožko Filip, zvaný Junák,

so sekerkou a retiazkou každý deň na drevo. Sucháre zoťal, uviazal a za sebou na porisku ťahal do svojho domu v Kutíne. Tak to vtedy robili a ešte aj dnes robia viacerí. Cestou do hory a aj naspäť si posedel pri mne, pod starou vysokou lieskou, zapálil si, vypili sme si po štamperlíku a spolu podebatovali. O Lučatíne, horách, Prašivej, poľovačkách, robote, turistike. On bol železničiar, ja učiteľ a predsa sme našli spoločnú nôtu - prírodu a naše lučatínske hory.

Jeho syn, Zdeno Filip, určite zdedil túto lásku k horám a turistike po ňom. Tú liesku doteraz na jeho počesť opatrujem, má už vyše 120 rokov. On pod ňou oddychoval už ako chlapec a do hory chodil ešte ako 90-ročný. Lásku k našim horám dokumentuje aj jeho slávny výrok

„čo je z hory, to do hory uteká.“

Po 50 rokoch učiteľstva na vysokej škole v Bratislave som sa v apríli 2008 vrátil do Lučatina. Je to už iný Lučatin, ako bol za mojej mladosti, bývajú v ňom mnohí noví a mladí obyvatelia. Ale obec, chvalabohu, ďalej zostala, žije a prekvitá. Žije najmä futbal, stavajú sa nové ulice, domy, reparaujú sa staré, máme nielen inovovanú krčmu, ale aj novú reštauráciu Grajciar (kde netreba mať grajciare, stačia eurá). Lučatiní, viete aké heslo vás uvíta v Grajciari nad vchodovými dverami? „Kto stratí úsmev na tvári, nájde ho v lučatínskom Grajciari.“ Je to pravda, choďte sa sami presvedčiť.

Zistil som, že v Lučatíne žijú veselí a vtipní ľudia. Ako dôkaz môžem uviesť tieto dve „hlášky“ jedného originálneho Lučatinca. Prvá: „Keby som bol vedel, že pôjdem k tebe na návštevu, tak by som ti bol fľašu doniesol.“ Tá druhá znie: „Keby som na vás nevidel, že sa ponáhláte, tak by som vám aj nalial.“ V cudzom svete sa tomu hovorí:

„Keep smiling (vždy s úsmevom)“.

Ja s tým súhlasím a dodávam: Všade dobre, v Lučatíne najlepšie. Lučatiní, drže sa toho, čo máte a čo máte, si vážte. Krajšie to však dávno povedal náš krajan, básnik Samo Chalúпка, keď napísal: „Na tie rodné brehy Hrona, tam do matky mojej lona, kde kvitol kvet mojej mladosti, inde sa mi žiť nesladí.“

Na záver chcem trochu parafrázovať uja Jožka Filipa týmto výrokom: „Kto pochádza z Lučatina, ten sa rád do Lučatina vracia“. Mám však aj iné spomienky na prežitú mladosť a dospelosť v Lučatíne, na svoje školské a učiteľské prázdniny, na kosby pre JRD, na družstevné brigády s dôchodcami, na aktívne športovanie v obci, na futbal starých pánov a i. O tom v Lučatínskych zvestiach niekedy nabudúce.

Julo Kasa

MÔJ NÁZOR

Spoločne sa usilujme vyriešiť problémy, ktoré nás trápia

Prečo rodičia svoje deti umiestňujú do iných škôl?

V pondelok 25. mája 2009 som sa zúčastnila oficiálneho stretnutia rodičov Základnej školy a Materskej školy v Lučatíne spolu so starostom a poslancami obce. Dôvodom stretnutia boli informácie, ktoré pán starosta získal z overených informačných kanálov našej obce a konečne dorazili až k nemu. Hovorili jasnou rečou – rodičia sú nespokojní so situáciou v týchto zariadeniach a umiestňujú svoje deti do okolitých základných škôl. (Škoda len, že to nedali vedieť iným spôsobom. Existuje totiž rada školy a rada materskej školy, ktorých členmi sú aj zástupcovia obecného úradu. Avšak pri voľbe členov týchto orgánov väčšina rodičov na rodičovskom združení skloní hlavu a nastane úžasné ticho – a pritom sú to orgány, ktoré majú významné právomoci, napr. voľbu riaditeľa materskej školy a riaditeľa základnej školy).

Téma teda bola jasná – čo sa nám páči a čo nie na činnosti obidvoch škôl. Márne som však čakala aj druhú stranu – ich zástupkyne. Neprišli. Pýtate sa prečo? Neboli totiž pozvané, aby sme mohli, my rodičia, otvorene a bez obáv vyjadriť svoj názor. Zdá sa mi to nespravodlivé, pretože oni nedostali šancu povedať ten svoj – a to nie je dialóg ale monológ.

Nasledovala diskusia, ktorá mňa osobne vyprovokovala aj týmto spôsobom vysloviť názor ku všetkým pripomienkam, ktoré na stretnutí odzneli:

Neprekáža mi, že počas vyučovania v škole nezvoní, ale sú to pedagógovia, ktorí podľa potreby prispôsobujú dĺžku trvania vyučovacej hodiny, príp. prestávky. Neprekáža mi, že na vyučovanie deti

nečakajú sediac na stoličke s rukami za chrbtom, ale deň začínajú všetci spoločne na koberci rozhovorom. Neprekáža mi, ak moje deti pani učiteľke tykajú a volajú ju krstným menom. Nemyslím si, že pri prechode na inú školu s tým budú mať nejaký problém. Len upozorním, že pani riaditeľke a pani vychovateľke vykajú a oslovujú ich „pani riaditeľka“ a „pani vychovateľka“. Takže už teraz poznajú oba varianty a vedia ich bez problémov rozlíšiť. Podľa mňa viac ako oslovenie je dôležité, že deti vedia, kde sú hranice, čo si môžu a čo nemôžu dovoliť. Vždy som to pokladala za niečo, čím je naša škola odlišná od iných – výnimočná a bola a som s tým spokojná. Mnohé školy vo väčších mestách tiež razia túto cestu, s jednou malou odlišnosťou – volajú sa súkromné školy a za pobyt svojho dieťaťa v takejto škole zaplatíte nemalé peniaze. Nezastávam ani názor, že v menšom kolektíve je vývoj detí pomalší a vo väčšom zasa rýchlejší – skôr si myslím, že opak je pravdou. V menšom kolektíve detí, aký sa napríklad nachádza v našej škole, nemá ani jedno dieťa šancu schovať sa – nezanikne, ako sa to niekedy stáva v triedach s vyšším počtom žiakov. Každý pozná každého a učiteľ má viac priestoru sa deťom venovať individuálne podľa ich potrieb. Ostatné pripomienky typu rodinkárstvo a názov desiatovej prestávky „papacia“ prestávka nebudem komentovať. Za konštruktívnu pokladám pripomienku ohľadom nekvalitne prefotených materiálov, ktoré deti dostávajú na vypracovanie – to by sa však podľa mňa dalo vyriešiť hneď na mieste za prítomnosti pani učiteľky. Súčasne chcem podotknúť, že ani jeden rodič sa

nestažoval na úroveň vyučovania v základnej škole, všetci potvrdili, že deti majú dostatočné vedomosti a dokážu na ne nadviazať po prechode do vyšších ročníkov. Potvrdil to aj náš pán starosta, ktorý sa bol informovať na vedomosti a správanie našich detí priamo u riaditeľky Základnej školy v Slovenskej Lúpci.

Takže o tomto bola naša pondelková diskusia. A záver? Predstavte si, že jedného dňa príde v práci za vami váš šéf a povie: „Vidím, že si skutočne dobrý a hovoria o tom aj tvoje výsledky. Som s tvou prácou spokojný. Naši zákazníci sú tiež s tebou spokojní, prichádzajú a odchádzajú od nás s úsmevom. Spôsob akým dosahuješ svoje výsledky je zákonný, ale vieš je tu majiteľ a jemu sa nepáči, akým spôsobom pracuješ. Takže zachovaj si svoje výsledky, alebo buď ešte lepší, ale používaj pri tom iný spôsob – tento, ktorý navrhol majiteľ“. Ako budete reagovať?

Chcem veriť, že toto boli skutočne tie dôvody, pre ktoré niektoré deti odchádzajú do iných základných škôl – no akosi mi to nejde. Navrhujem, zopakujeme si toto stretnutie. Zavolajme aj tých, ktorých sa to týka, porozprávajme sa s nimi a snažme sa spolu vyriešiť to, čo nás trápi, namiesto toho, aby sme niekomu diktovali, ako má robiť svoju prácu. Boli ste na vystúpení našich detí pri príležitosti Dňa matiek? Ako sa vám to páčilo? Ja som bola nadšená – boli jednoducho úžasní. Uvoľnení, zohratí a prirodzení, žiadna tréma ani strach, nechýbala im schopnosť improvizovať a radosť z toho, čo robili – aspoň mne sa to tak zdalo. A aj to je výsledok práce učiteľov Základnej školy a Materskej školy v Lučatíne.

Viera Mikušincová

• Z vystúpenia našich školákov pri príležitosti Dňa matiek.

Ján Šutka: Tak začínali...**Základ ďalšej kapitoly lučatínskeho futbalu**

Po krutých rokoch vojny a SNP sa život pomaly vracal do svojich koľají. Obete, ktoré si vojna vyžiadala, preriedili i rady futbalistov v Lučatíne. Znovu sa začína formovať úplne nová generácia hráčov.

Ostal len neúnavný Jozef Muránsky a niekoľko mladších chlapcov hrávajúcich ešte pred vojnou. K nim sa pridali ďalší a nedovolili, aby futbal v Lučatíne upadol. Úporne sa borili s mnohými ťažkosťami, veď bez pevnej organizácie nebolo možné dosahovať lepších výsledkov.

Stále sa hľadal schopný činník,

ktorý by dokázal obnoviť organizáciu klubu. Veď chlapci túžili tak ako častokrát v minulosti hrať v naozajstnom oddiele. Načas sa ich ujali bývalí hráči Cyril Konder a Jozef Uhrík. Pomáhali nielen skúsenosťami a oduševnením, ale burcovali aj ostatných. Položili tak základ ďalšej kapitoly lučatínskeho futbalu, ktorá sa začala rokom 1950.

ŠK Slávia Lučatín z roku 1945 na ihrisku v Lučatíne.

• Zľava hore Ondrej Šišiak, Vojtech Šefranko, Jozef Saniga, Jozef Muránsky, Vladimír Filip, dole Vladimír Šefranko, Július Šefranko, brankár Michal Turčan, Ernest Slobodník a Ján Šišiak.

POZVÁNKY

FK Mladosť Lučatín pripravuje tradičný futbalový turnaj

**19. ročník memoriálu
Ing. Miroslava Chovana.**

Uskutoční sa v nedeľu

12. júla 2009

**za účasti FK Medzibrod, FK Hia-
del', FK Podkonice a FK Lučatín.**

Začiatok turnaja je o **9.30 hodine.**

Na podujatie srdečne pozývame nielen milovníkov športu, ale aj širokú verejnosť.

Členovia výboru FK Mladosť

Lučatínsky mariášový klub

usporiada

**XV. ročník
celoslovenského turnaja
o majstra okresu B. Bystrica
v mariáši
v kategórii mužov a žien**

Turnaj sa bude konať dňa

**19. septembra 2009
(sobota)**

v sále Jednoty Lučatín

Štartovné je 10 €

V školských laviciach vážne i veselo

(Dokončenie zo 4. strany)

Návšteva bola pre nás veľmi poučná a zaujímavá a všetkým sa veľmi páčila. Dvornej dáme sme sa poďakovali za prehliadku a pustili sme sa na potulky mestom. Pod Pamätníkom SNP nás čakali rôzne atrakcie a súťaže. Po jazde na koni sa niektorí pokúšali ryžovať zlato (Jakubkovi, Samkovi a Miškovi sa to aj podarilo). Nechýbali ani napínavé súťaže, v ktorých sme zbierali bodíky. Tie sme si na záver vymenili za sladké odmeny.

**Prvé „olympijské“
hry v Lučatíne**

Dňa 6. júna 2009 Občianske združenie rodičov pri ZŠ Lučatín usporiadalo olympijské hry pre deti navštevujúce tunajšiu školu, ich súrodencov, ale i rodičov a pani učiteľky. Deti boli rozdelené do dvoch družstiev. Každé z nich malo svoje logo, meno a nechýbal ani športový

pokrik. Prvé družstvo sa volalo „Mrkváči“. Súpera chceli prekonať pokrikom: *“Nechceme byť lenivé mrkvy a mrkváči, preto radi cvičíme, vždy sa nám to páči.”* Druhé družstvo „Žabiaci“ sa týmto pokrikom vystrašiť nedalo. Svoju silu jeho členovia vyjadrovali týmito slovami: *“Športom svaly posilníme a gulášom brušká. Že aj žabky premôžeme, vraj sa o nás sušská.”* Družstvá súperili v rôznych športových disciplínach, napr. skok vo vreci, slalomový beh, podliezanie, hod kriketkou, šplh a preťahovanie sa lanom. Ďalšou skvelou disciplínou bola jazda na koni, spojená s malou hypoterapiou. Po upokojujúcej jazde nás čakal vynikajúci guláš, ktorý pripravili ockovia, kým maminky s nami obdivovali koníkov. Nakoniec družstvá dostali medaily a rôzne odmeny, ktoré využijeme ešte veľakrát v škole a v školskom klube. Počasie sa síce snažilo sťažiť nám disciplíny, ale boj

s nami prehralo. Nikomu totiž neprekážala zima, ani pár obláčikov. Tie rozohnali úsmevy na našich tvárach a spokojnosť, že olympiáda dopadla dobre. Touto cestou sa chceme veľmi pekne poďakovať rodičom, ktorí sa podieľali na príprave a organizácii olympiády a ich zásluhou deti aj rodičia prežili ďalší krásny deň. Osobitne sa chceme poďakovať rodine Mikušincovej, Foltányovej a Chabanovej. Veríme, že v budúcnosti sa podobné akcie stanú v Lučatíne tradíciou.

Hurá na prázdniny!

Nevieme sa ich dočkať. Záverečné previerky už máme za sebou. Ešte nás čaká školský výlet do mincovne v Kremnici a do planetária v Žiari nad Hronom, na ktorý sa usilovne pripravujeme. Dúfame, že sa nám vydará a tentokrát nás počasie nesklame. A potom hurá do dní plných slnka, vody, radosti a oddychu...

**OBEČNÝ ÚRAD V LUČATÍNE VÁS SRDEČNE POZÝVA NA KULTÚRNY PROGRAM, KTORÝ SA USKUTOČNÍ,
PRI PRÍLEŽITOSTI 585. ROKOV 1. PÍSOMNEJ ZMIENKY O OBCI V AREÁLI ŠPORTOVÉHO IHRISKA,
V SOBOTU 25.7.2009**

Lučatín

1424-2009
585 rokov

PROGRAM OSLÁV:
14:00 EXHIBIČNÝ FUTBALOVÝ ZÁPAS: HASIČI LUČATÍN - STARÍ PÁNI LUČATÍN
16:00 SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE
16:15 KULTÚRNY PROGRAM - NA ĽUDOVÚ NÔTU:

- UKÁŽKY TRADIČNÝCH LUČATÍNSKÝCH ZVYKOV
- SPEVY A TANCE DETÍ Z FOLKLÓRNEHO SÚBORU DRATVÁRIK
- VYSTÚPENIA ŽIAKOV Z MATERSKEJ A ZÁKLADNEJ ŠKOLY
- LÚČNYM KRAJOM FUJAROČKA ZAZNIE
- SKUPINA CEMENTÓN

19:00 ZÁBAVA - HRÁ SKUPINA ZBM

TEŠÍME SA NA VÁS V LUČATÍNE !

LUČATÍNSKE ZVESTI Noviny o dianí v Lučatíne 2/2009. Vydáva a distribuuje zadarmo do všetkých domácností obec Lučatín. **Redakcia:** Jana Šutková, Marián Piší, Jarmila Kováčová, Mgr. Eva Žaloudková, Anna Chovanová. **Grafické spracovanie:** Marta Pokošová.

Tlač: Tlačiareň D&M Slovenská Ľupča. E-mail: obeclucatin@stonline.sk

Bodka za číslom

*Nech nás vetry života zavejú kdekoľvek,
ale všade dobre, doma najlepšie!*